

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:

горизонти інновацій

Матеріали
VII Міжнародної
наукової
конференції
25 травня
2023 року

Київ 2023

Національна академія педагогічних наук України
Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки
Інститут педагогіки НАПН України
Відділ порівняльної педагогіки
Unitatea de Cercetare în Educație,
Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație (România)
Wydział Studiów Pedagogicznych, Uniwersytet
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Rzeczpospolita Polska),
Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Instytut Pedagogiki,
Uniwersytet Śląski w Katowicach (Rzeczpospolita Polska),
Katedra Pedagogiki Społecznej, Uniwersytet Szczeciński (Rzeczpospolita Polska)
Інститут цифровізації освіти НАПН України
Інститут професійної освіти НАПН України
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Українська асоціація дослідників освіти

За підтримки
Програми ЄС Erasmus + в рамках Модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів» (620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMMODULE)

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:
ГОРИЗОНТИ ІННОВАЦІЙ
МАТЕРІАЛИ VII Міжнародної наукової конференції
25 травня 2023 року, м. Київ**

**COMPARATIVE AND INTERNATIONAL EDUCATION – 2023:
HORIZONS OF INNOVATIONS
BOOK of ABSTRACTS of the 7th International Conference
25 May, 2023, Kyiv**

В рамках модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів»
(№ 620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальності за будь-яке використання інформації, яка тут міститься

Київ 2023

УДК 337.013.74(100+477):005.745(082)

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 7 від 26 червня 2023 року)*

Рецензенти: **Т.М. Засєкіна**, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України

Н.О. Приходькіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій : зб. матеріалів VII Міжнародної наукової конференції (Київ, 25 травня 2023 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – Київ–Тернопіль : Крок, 2023. – 336 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-692-804-1>

ISBN 978-617-692-804-1

До видання увійшли матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій» (Київ, 25 травня 2023 р.), що присвячено актуальним проблемам середньої, вищої, професійної освіти та освіти дорослих у компаративній перспективі; методологічним орієнтирам педагогічної компаративістики. Представлено матеріали щодо відповіді міжнародної спільноти на виклики воєнного стану.

Для розробників освітньої політики, дослідників, управлінців, вчителів, викладачів, здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук, студентів.

УДК 37.013.74(100+477):005.745(082)

Тези подано в авторській редакції. За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори

The views, information or opinions expressed in this Book of Abstracts are solely those of the Conference participants

ISBN 978-617-692-804-1

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023

© Локшина О.І., Топузов О.М., 2023

ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ВАЖЛИВОГО КОМПОНЕНТУ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Ольга Жердева, здобувачка вищої освіти

Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Марина Нетреба, к. філол. н., доцент

Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Відповідно до Концепції Нової української школи і Державного стандарту для початкової школи з'являються нові освітянські завдання, що відповідають загальносвітовим тенденціям розвитку демократичного громадянського суспільства і потребують нових підходів для їх реалізації у шкільному середовищі.

Однією з особливостей нової парадигми є вимога будувати освітній процес у початковій школі на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного, комунікативного, діяльнісного підходів та реалізовувати зміст освіти на інтегрованій основі. У межах здійснення компетентнісного навчання передбачено велику увагу приділяти розвитку саме емоційного інтелекту як важливого компонента життєвих компетентностей (Міністерство освіти і науки України, 2018).

Успіх в особистому та професійному житті залежить не тільки від інтелекту та технічних навичок, але й від здатності до емоційного інтелекту. Людина з високим рівнем емоційного інтелекту здатна легше пристосуватися до змін, вирішувати конфлікти та досягати своїх цілей. Також вона здатна краще розуміти та взаємодіяти з оточуючими людьми, що забезпечує успіх у комунікації та співпраці з іншими.

Науковці Джон Майер і Пітер Саловей, які ще з початку 1990-х років досліджували вплив емоцій на якість життя, стверджують, що емоційний інтелект – це здатність розпізнавати, розуміти та керувати власними емоціями, щоб позитивно впливати на емоції інших людей (Mayer & Salovey, 1993).

Формування емоційного інтелекту у молодших школярів є важливою складовою їх життєвих компетентностей. Він допомагає їм вирішувати проблеми, покращувати стосунки з оточуючими людьми та досягати успіху.

Навчання розуміння та управління власними емоціями є ключовим елементом формування емоційного інтелекту молодших школярів. Діти повинні навчитися розпізнавати свої емоції, визначати, що викликає певні емоції, та вміти впливати на свої дії та рішення.

Для дітей молодшого шкільного віку оптимальний рівень емоційного інтелекту характерний такими показниками:

- самостійно ідентифікує власний емоційний стан у знайомих та незнайомих ситуаціях;
- намагається зрозуміти емоційний стан інших близьких людей;
- має розвинуті рефлексивні здібності;
- уміє аналізувати мотиви вчинків інших людей;
- самостійно контролює власний емоційний стан;
- використовує різні способи досягнення мети відповідно до ситуації;
- виявляє наполегливість у досягненні мети;
- застосовує отриману інформацію про емоції інших людей у спілкуванні з ними;
- має стабільний позитивний настрій незалежно від того, є труднощі чи їх нема;
- має стійку внутрішню настанову на комунікацію;
- виявляє стійке емпатійне ставлення до людей довкола себе (Шпак, 2017).

Розвиток емпатії та здатності розуміти емоції інших людей є важливим елементом формування емоційного інтелекту молодших школярів. Вони повинні навчитися сприймати погляди та почуття інших людей, розуміти їхні потреби та бути в змозі знаходити компромісні рішення. Також важливо навчитись правильно та конструктивно виражати свої емоції. Необхідно навчити дітей використовувати правильну мову та поведінку при вираженні своїх емоцій, що допоможе покращити комунікацію з оточуючими людьми.

Дослідниця проблеми розвитку емоційного інтелекту Ю. Савченко зазначає, що «розвивати емоційний інтелект у молодшому шкільному віці необхідно починати з основних емоцій і поступово переходити:

- на їхні відтінки;
- у читання книг з аналізом настрою і почуттів персонажів;
- у різні види театрів;
- у ігрові вправи «Вгадай настрій»;

- у ситуації з життя дітей;
- у демонстрацію фотографій, малюнків осіб з основними емоціями, й пізніше з відтінками емоцій;
- у малювання «власного настрою», а також близьких, друзів та аналіз причин настрою;
- у естетичне сприйняття світу.

Особливість психології дитини молодшого шкільного віку полягає в тому, що вона ще мало усвідомлює власні переживання і не завжди здатна зрозуміти причини, що їх викликають. На труднощі в навчальному закладі дитина частіше відповідає емоційними реакціями – гнівом, страхом, образою. Багато дітей у цей час потребують підтримки й допомоги дорослих, тому важливо, щоб батьки й учителі разом із психологом розуміли її проблеми та переживання. Тільки тоді вони зможуть надати дитині ефективну допомогу (Савченко, 2014).

Для молодших школярів формування емоційного інтелекту є особливо важливим, оскільки саме в цьому віці вони формують свої поведінкові та соціальні навички. Вміння розпізнавати та управляти своїми емоціями допоможе їм вирішувати конфлікти, підтримувати гарні стосунки з оточуючими та досягати успіху в навчанні та інших сферах життя.

Ключові слова: емоційний інтелект, емоції, молодші школярі, дитина.

Література

- Міністерство освіти і науки України. (2018). Державний стандарт початкової загальної освіти. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
- Савченко, Ю. (2014). Розвиток емоційного інтелекту в учнів молодшого шкільного віку. Освіта та розвиток обдарованої особистості, 12, 12–16.
- Шпак, М. М. (2017). Емпіричне дослідження психологічних особливостей розвитку емоційного інтелекту в молодшому шкільному віці. Психологічні перспективи, 29, 234–244.
- Mayer, J. D., Salovey, P. (1993). The Intelligence of emotional intelligence. *Intelligence*, 17(4), 433–442.